

În: Culegerea de articole științifice «Premise de perfecționare a legislației naționale și ajustare la standardele Uniunii Europene». Chișinău: ICEȘD. ICJP al AȘM, 2016, p. 289-298.

18. Душкин С. Нарушения таможенного законодательства. În: Законность, 1996, № 5, p. 15.

19. Dumitru I. Sustragerea de la controlul vamal și vămuire a mărfurilor sau a altor bunuri. În: Dreptul, 2003, nr. 3, p. 138.

20. Диканова Т., Остапенко В. О необходимости усиления борьбы с таможенными преступлениями. În: Уголовное право, 2004, № 3, p. 105.

21. Burlacu I. Sugestii privind armonizarea legislației noastre în raport cu legislația europeană în ce privește infracțiunile la regimul vamal. În: Dreptul, 2002, nr. 1, p. 153.

22. Diaconescu Gh. Infracțiuni în legi speciale și în legi extrapenale. Culegere de acte normative – comentate și adnotate. Doctrină și jurisprudență. București: Editura Fundației România de Mîine, 2002. 364 p.

RECENZENT:

Viorel V. BERLIBA,
conferențiar universitar,
doctor habilitat în drept

DATE DESPRE AUTOR:

Marin MEGHEREA
– Ofițer superior de investigații
pentru cazuri excepționale al CNA
e-mail: mmegherea@mail.ru.

Marin MEGHEREA
– Senior investigator for
exceptional cases at the National
Anticorruption Center
Phone: 079028658,
e-mail: mmegherea@mail.ru

CZU: 342.5

PROCESUL LEGISLATIV ȘI PROCEDURA LEGISLATIVĂ (PARTEA I)

Veronica ARNĂUT,
doctorandă

REZUMAT

Articolul este consacrat abordării comparative a noțiunilor de proces și procedură, precum și a categoriilor de proces juridic și procedură juridică. Scopul urmărit este de a preciza esența acestor instituții și particularitățile lor distincte. Rezultatele științifice obținute vor sta la baza delimitării procesului legislativ de procedura legislativă.

Cuvinte-cheie: proces, proces juridic, procedură, procedură juridică.

THE LEGISLATIVE PROCESS AND LEGISLATIVE PROCEDURE (PART I)

SUMMARY

The article is devoted to the comparative approach of the notions of process and procedure, as well as the categories of legal process and legal procedure. The aim is to specify the essence of these categories and their distinct peculiarities. The scientific results obtained will be the basis of the delimitation of the legislative process of the legislative procedure.

Keywords: process, legal process, procedure, legal procedure.

Introducere. În multe dintre publicațiile din domeniul dreptului constituțional, dreptului parlamentar, legisticii formale, teoriei generale a dreptului etc., care pun în discuție activitatea legislativă desfășurată de către unica autoritate legiuitoare a statului – Parlamentul, se poate atesta o utilizare practic constantă a noțiunilor de „proces legislativ” și „procedură legislativă”, uneori fără a se face vreo distincție dintre acestea. În opinia noastră, noțiunile date prezintă particularități distincte, mai ales sub aspect juridic, care nu trebuie ignorate, ci elucidate și analizate.

Scopul studiului. Pornind de la faptul că în doctrina autohtonă, acest subiect practic a rămas în umbră, prin prezentul demers științific ne propunem să abordăm comparativ noțiunile de *proces legislativ* și *procedură legislativă* în vederea precizării esenței acestor instituții și a particularităților distincte.

Inițial însă, considerăm justificată și necesară o analiză succintă, cu caracter preliminar, a însăși problemei coraportului dintre *proces* și *procedură* (*proces juridic* și *procedură juridică*), care la fel este puțin abordată în arealul nostru științific.

Rezultate obținute și discuții.

Proces și procedură: delimitări conceptuale. Pentru a trasa o distincție clară între *procesul legislativ* și *procedura legislativă*, vom apela, pentru început, la doctrina rusă în care, deja de câteva decenii, sunt abordate în paralel asemenea categorii juridice ca *proces* și *procedură*. În primul rând, cercetătorii atrag atenția asupra sensului filologic al acestor noțiuni. Astfel, potrivit dicționarelor explicative a limbii ruse *procesul* desemnează „mersul, dezvoltarea (prin schimbarea consecutivă a stărilor) unui fenomen” [8, p. 89], iar *procedura* – „ordinea stabilită de realizare a unei activități” [5].

În linii generale, o asemenea explicație a termenilor în cauză atestăm și în dicționarul explicativ al limbii române. Astfel, *procesul* este apreciat ca: „succesiune de stări, etape, stadii prin care trec, în desfășurarea lor temporală, în schimbarea lor, diverse obiecte, fenomene etc.”; „mers, evoluție, dezvoltare, desfășurare (a unui fenomen, a unui eveniment etc.)”; „succesiune de acțiuni sau de operații prin care se realizează o lucrare” [1]; iar *procedura* – drept „formă legală de a proceda în cazuri determinate de lege”; „manieră de a proceda juridic”; „ansamblul de reguli de organizare a activității, folosite în vederea atingerii unui anumit rezultat; serie de formalități care trebuie executate într-un proces”; „formalitate; chip, fel, formă, manieră, metodă, mijloc, mod, modalitate... de a acționa” [1].

Din cele enunțate se poate observa o anumită asemănare dintre *proces* și *procedură*, exprimată prin faptul că ambele presupun o oarecare etapizare, o succesiune de manifestări. Cu toate acestea, este destul de clară și lipsa identității între aceste categorii [22, p. 156], întrucât [30, p. 2-3; 9, p. 129]:

- dacă *procesul* se referă la un oarecare fenomen în ansamblul său, atunci *procedura* presupune doar conduita în cadrul acestuia (acțiuni sau inacțiuni ca parte a procesului);

- *procesul* cuprinde în sine elementul consecutivității prin însăși natura sa, în timp ce *procedura* poate fi și neconsecutivă; ea presupune doar formalitatea;

- spre deosebire de *procedură*, *procesul* nu are nici un caracter oficial „obligatoriu”.

În general, atât *procesul*, cât și *procedura* inițial au fost văzute doar ca fenomene sociale. În această ipostază, se consideră că *procedura* este constituită dintr-un sistem de relații sociale strâns legate între ele, orientate spre atingerea unui rezultat social concret, care reprezintă scopul *procedurii* [25, p. 26]. Important e că, în cazul în care *proce-*

dura se transpune în sfera juridică, ea încetează a fi un fenomen social și devine un fenomen juridic, deci o *procedură juridică* [21, p. 10; 13, p. 81], care astfel desemnează „ordinea reglementată de lege de realizare a acțiunilor juridice, orientate spre atingerea unui rezultat juridic” [16, p. 23].

În ceea ce privește *procesul*, cu câteva decenii în urmă, în doctrină s-a negat existența *procesului juridic*, întrucât se susținea că nu există o asemenea ramură de drept [23, p. 174]. În timp însă, fiind analizat conceptul în conținutul său ca o „schimbare/substituție consecutivă a stărilor unor fenomene; cale/mod de dezvoltare a ceva”, cercetătorii au admis ca fiind reală posibilitatea existenței *proceselor juridice*, alături de procesele sociale, biologice, chimice etc. [4, p. 7]. Pe de altă parte, unii autori, negând ipostaza *procesului juridic* de a fi un fenomen, afirmă că acesta trebuie înțeles ca un concept unificat, o abstractizare științifică, precum sunt noțiunile de *stat*, *răspundere juridică*, *capacitate juridică*, *persoană juridică* etc. [6, p. 22].

Prin urmare, în prezent, practic este de necontestat existența unor astfel de categorii, precum *procesul juridic* și *procedura juridică*, doar că în doctrina juridică nu s-a ajuns la unanimitate referitor la conținutul acestora și la distincția dintre ele.

Procesul juridic și procedura juridică. Dat fiind faptul că conținutul noțiunilor de *proces* și *procedură* nu este stabilit normativ, adeseori aceste noțiuni sunt utilizate fie ca sinonime, fie cu sens diferit. În consecință, se creează diferite neclarități atât în activitatea de creare, cât și de aplicare a dreptului [13, p. 81; 17, p. 96; 12, p. 3], ceea ce afectează considerabil eficiența acestuia în ansamblu. Iată de ce, una dintre preocupările constante ale doctrinarilor, în ultimul timp, ține de trasarea unei limite clare între *proces* și *procedură* în sfera juridică.

Practic majoritatea pozițiilor ex-

puse în doctrină pe marginea coraportului dintre noțiunile de *proces* și *procedură* pornesc de la accepțiunile date termenului de *proces*, care este văzut atât într-un sens îngust, cât și într-un sens larg.

În sens îngust (tradițional), *procesul juridic* este privit fie ca activitatea jurisdicțională a organelor de stat, fie doar exclusiv ca proces judiciar (adepti: V.N. Protasov [19, p. 14], N.A. Greșnova [7, p. 32] etc.), în timp ce, privit în sens larg, *procesul juridic* cuprinde orice activitate, inclusiv normativă, a subiecților de drept orientată spre crearea și realizarea (sub orice formă) a normelor de drept [22, p. 155-156].

Din această perspectivă, *procesul juridic* este definit ca fiind:

- „activitatea de creare și aplicare a dreptului, bazată pe normele procesuale, realizată de organele competente ale statului și a altor subiecți, orientată spre satisfacerea și garantarea optimă a intereselor subiecților de drept” [22, p. 156];

- „activitatea consecutivă a diferitor subiecți de drept, reglementată juridic, orientată spre atingerea unui rezultat concret cu semnificație juridică; fie ca o dezvoltare în etape a fenomenelor juridice” [13, p. 81];

- „activitatea ordonată a organelor de stat competente, reglementată de norme procesuale, care constă în pregătirea, adoptarea și perfectarea scrisă a deciziilor juridice cu caracter general sau individual” [3, p. 158; 27, p. 405];

- „toate formele juridice de activitate a organelor de stat și a funcționarilor publici, precum și a altor subiecți de drept, orientate spre realizarea anumitor acțiuni/fapte juridice” [28, p. 6].

După cum se poate observa, o asemenea definiție largă permite de a cuprinde în sine nu doar procesele „clasice” (precum: penal, civil sau arbitrajul), adică care privesc soluționarea unui litigiu sau constatarea unor fapte juridice, ci și alte activități juridice, precum: procesul electoral, procesul legislativ etc. În

acest caz este vorba de așa-numita *concepție extensivă a procesului juridic*, susținută de majoritatea cercetătorilor (P.E. Nedbailo, V.M. Gorșenev, A.I. Kim, V.S. Osnovin, Iu. I. Melnicov etc.). De regulă, adepții acesteia privesc noțiunile de *proces* și *procedură* ca fiind identice [6, p. 22].

Chiar dacă sunt mai puțini, oponenții acestei concepții consideră că *procesul juridic* se referă exclusiv la activitatea judiciară a autorităților competente ale statului (V.N. Protasov [20, p. 6-7]). Mai mult, unii adepți ai acestei accepțiuni neagă categoric existența unor asemenea categorii de procese precum: procesul legislativ, procesul bugetar, procesul electoral, procesul administrativ (Iu.N. Starilov [24, p. 7]). Oferind unele explicații în acest sens, cercetătorul A. Potanin menționează că în mediul juriștilor s-a acceptat deja ca prin *proces* să fie desemnate exclusiv activitățile de stabilire a faptelor și de soluționare a litigiilor (*procesul clasic*), iar celelalte activități, precum cea legislativă, să fie desemnate ca *proceduri* (*procedura legislativă*). Prin urmare, în opinia sa, *procesul* este orientat spre obținerea unui rezultat cu caracter individual (o hotărâre judecătorească, o sentință etc.), iar *procedura* – spre obținerea unui rezultat cu caracter general (alegerea șefului de stat, adoptarea unui act normativ) [18].

În același context, N.A. Greșnova consideră că *procesul juridic* este doar *procesul jurisdicțional*, în timp ce evidențierea unor astfel de procese precum cele nejurisdicționale (procesul notarial, procesul înregistrării etc.), procesul normativ, procesul de interpretare a normelor este eronată, întrucât acestea reprezintă *proceduri juridice* [7, p. 32].

Contrar acestor opinii, în doctrină se susține că *procesul juridic* dispune de următoarele particularități: în primul rând, aceasta presupune o activitate statală realizată de organele și funcționarii statului; în al doilea

rând, este o activitate reglementată de norme juridice procesuale; în al treilea rând, este o activitate orientată spre adoptare de decizii juridice, cu caracter general (acte normative) sau individual (acte de aplicare a dreptului) [9, p. 127].

Pornind de la aceasta, în opinia noastră, pozițiile cercetătorilor citați nu pot fi acceptate, întrucât sunt argumentate insuficient. Mai mult, în doctrină, la moment, există deja criterii bine conturate (inclusiv cele enunțate mai sus), care ne permit să delimităm clar *procesul* de *procedură*, fără a le denatura esența (care nu rezervă nici o șansă la existența pozițiilor expuse *supra*). Cel mai simplu argument opus poziției de mai sus constă în însăși delimitarea noțiunilor de *proces* și *procedură* în teoria dreptului procesual civil. Astfel, potrivit cercetătorilor, conceptul de *proces* nu este sinonim cu cel de *procedură*, deoarece: *procesul* desemnează activitatea complexă realizată de instanță, părți și alți participanți, precum și raporturile ce se stabilesc între aceștia în scopul restabilirii drepturilor și intereselor încălcate sau contestate; iar *procedura*, la rândul său, desemnează, în general, un ansamblu de forme și reguli de realizare a unei anumite activități. Din punct de vedere juridic, termenul de *procedură* indică totalitatea normelor după care se soluționează un conflict ivit în viața socială [2, p. 17-18].

Așadar, dacă în cadrul dreptului procesual se delimitează clar noțiunea de *proces* de cea de *procedură*, e de la sine înțeles că și în cadrul teoriei dreptului poate fi atestată o asemenea delimitare, în baza acelorași criterii, bine gândite.

În pofida acestor constatări, totuși atragem atenția că în doctrina juridică, pe marginea coraportului dintre noțiunile de *proces* și *procedură* pot fi atestate câteva poziții [13, p. 82; 29, p. 23; 30, p. 3]:

- **Prima poziție** optează pentru un sens mai larg al *procedurii juridice*. Potrivit acesteia, *procesul*

juridic este doar o variantă a *procedurii* cu același nume. Respectiv, V.N. Protasov consideră *procedura* o noțiune mai largă în raport cu noțiunea de *proces* [20, p. 7-6].

- **A doua poziție** privește cele două categorii ca sinonime/identice [15, p. 11-15], argumentându-se lipsa necesității de a le delimita. În acest sens, V.O. Lucin menționează că *procesul* este practic echivalent cu *procedura*, nefiind posibil de trasat o delimitare între acestea [14, p. 25].

- **A treia poziție** – atestă o prevalență (în raport cu *procedura juridică*) a volumului conținutului și semnificației semantice a *procesului juridic*. Deci, potrivit acesteia, *procesul* este o noțiune mai largă ca *procedura*, care la rândul său, este o parte componentă a *procesului* [30, p. 3]. În acest sens, B.M. Lazarev subliniază că *procedurile juridice* determină etapele *procesului juridic*, scopul acestora, consecutivitatea lor și limitele temporale, acțiunile concrete pentru fiecare etapă, temeuriile de realizare și interacțiunea lor, modalitățile de perfectare și fixare [11, p. 5].

În ultimul timp, în doctrină a fost expus și un alt punct de vedere asupra coraportului dintre *proces* și *procedură*, care nu poate fi încadrat în niciuna dintre pozițiile enunțate *supra*. Potrivit acestuia, cele două categorii – *procesul* și *procedura* se află într-un raport dintre *conținut* și *formă* [10, p. 16; 6, p. 23; 13, p. 82]. Astfel, în lumina acestei opinii „*procesul juridic* reprezintă conținutul activității juridice (totalitatea acțiunilor juridice), iar *procedura juridică* – modelul acestei activități (forma procesuală)” [31, p. 6].

Prin urmare, se consideră că *procesul juridic* reprezintă activitatea subiecților de drept orientată spre asigurarea reglementării juridice a relațiilor sociale, iar *procedura juridică* – ca forma juridică reglementată de normele procesuale de realizare a acestei activități. *Procedura*

juridică stabilește astfel, ordinea de realizare de către subiecții de drept a anumitor acțiuni juridice, totalitatea cărora formează *procesul juridic* [6, p. 23]. Or, într-o altă opinie, „*procedura juridică* constituie un atribut indispensabil al *procesului juridic*, întrucât determină forma juridică de realizare a acestuia” [10, p. 16].

Merită atenție în context, opinia lui V. A. Tarasova, care susține că „dacă vom admite confundarea noțiunilor în cauză, atunci vom asista la o devalorizare a noțiunii de *proces* în sensul său juridic special, consacrat deja istoric în doctrină, legislație și practică. *Procedura* este doar o formă inițială de reglementare a activității organelor corespunzătoare care, în condițiile existenței unei necesități obiective, poate evolua în forma numită *proces* [25, p. 112-113].

Expunându-se pe marginea acestor opinii, cercetătorul P. Lang subliniază că *procesul* și *procedura* sunt noțiuni înrudite, nefiind însă identice, întrucât *procesul* reprezintă o totalitate de acțiuni consecutive, iar *procedura* – ordinea de desfășurare a acestor acțiuni, altfel spus forma internă a procesului [13, p. 82]. Mai mult, în opinia sa, *procedura juridică* desemnează anumite acțiuni juridice, stabilite de acte normative concrete, în cadrul *procesului juridic*. De aici, noțiunile de *proces juridic* și *procedură juridică* trebuie înțelese ca fiind în raport de general și special, formă și conținut. Mai mult, în opinia sa, *procedura juridică* nu poate exista în afara *procesului*, care la rândul său poate fi realizat doar prin intermediul *procedurilor juridice* [13, p. 83].

În concluzie, generalizând asupra celor analizate, subliniem că în statul de drept sau în statul care tinde să devină unul de drept, întreaga activitate a organelor și funcționarilor de stat trebuie să fie organizată astfel încât să se desfășoare în anumite forme juridice, adică conform unor norme juridice prestabilite [9, p. 127]. Pornind de la complexita-

tea activităților desfășurate de către autorități și întinderea în timp a acestora, e de la sine înțeles că ele formează veritabile *procesuri juridice*, care trebuie realizate în strictă conformitate cu *procedurile juridice* stabilite de lege, ca o garanție inherentă a legalității lor.

Referințe bibliografice

1. *Dicționarul explicativ al limbii române*. [resurs electronic]: <https://dexonline.ro/> (accesat la 15.09.2017)
2. Leș I. *Principii și instituții de drept procesual civil*. Vol. I. București: Lumina Lex, 1998 (591 p.)
3. Алексеев С. С. *Теория государства и права: учебник для вузов*. М.: Норма, 2001.
4. Бахрах Д. Н. *Юридический процесс и административное судопроизводство*. В: Журнал российского права, 2000, № 9 (p. 6-17).
5. *Большой Энциклопедический Словарь*. [resurs electronic]: <http://slovari.299.ru/word.php?id=34661> (accesat la 15.09.2017)
6. Ваньков А. В. *Понятие и сущностью ридического процесса*. В: Вестник Восточно-сибирского Института Министерства Внутренних Дел России, 2010, №4(55) (p. 20-24)
7. Грешнова Н. А. *Принцип состязательности в юридическом процессе России (проблемы теории и практики)*. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Саратов, 2014 (228 p.)
8. Даль В. *Толковый словарь живого великорусского языка* М., 1955. Т. 3.
9. Исаев Э. Е. *Юридический процессу юридическая процедура*. В: Вестник Московского университета МВД России, 2011, № 9 (p. 127-130)
10. Кононов П. И. *Административный процесс: подходы к определению понятия и структуры*. В: Государство и право, 2001, № 6.
11. Лазарев Б. М. *Понятие и виды управленческих процедур. Их роль в механизме государственного управления*. В: Управленческие процедуры/ Подред. Б.М. Лазарева. М., 1988.
12. Ланг И.Е. *Правовая процедура*. В: Теория и практика современной науки, 2015, №4(4) (p. 1-8)
13. Ланг П. П. *Правовая процедура и юридический процесс (теоретико-правовой аспект)*. В: Современные проблемы права и управления. 5-я Международная научная конференция (Тула, 18-19 сентября 2015 г): сборник докладов. Институт законовдения и управления Всероссийской полицейской ассоциации. Тула: Папирус, 2015 (p. 80-85)
14. Лучин В. О. *Процессуальные нормы в советском государственном праве*. Москва:Юрид. лит., 1976 (168 p.)
15. Мельников Ю.И. *К вопросу о соотношении «юридического процесса» и «юридической процедуры»*. В: Актуальные проблемы теории правовой системы общества: сб. науч. тр. / отв. ред. В. Н. Карташов. Ярославль: Яросл.гос.ун-т, 2001. Вып. 1, p.11-15.
16. Панова И. В. *Курсадминистративно-процессуального права России*. Саратов: Науч. кн., 2003 (912 p.)
17. *Парламентское право России: Учебное пособие*. Под ред. И.М. Степанова и Т. Я. Хабриевой. Москва: Юристъ, 2000(392 p.)
18. Потанин А. *Процессипроцедура в юриспруденции*. [resurse electronice]: <http://devjatkin.ru/perspektiva-nashi-proekty/ceremonialnyj-kodeks/644-2011-07-21-10-42-07> (accesat la 12.09.2017).
19. Протасов В. Н. *Основыобщеправовойпроцессуальнойтеории*. М., 1991.
20. Протасов В. Н. *Юридическая процедура*. Москва, 1991.
21. Сероус А. В. *Особенности парламентских процедур в законодательных (представительных) органах государственной власти субъектов Российской Федерации*. В: Известия высших учебных заведений. Уральский регион, 2011, №1.
22. Солдатова О. Е. *Юридический процесс как категория общей теории права*. В: Известия Алтайского Государственного Университета, 2014, №2(82)(p. 152-156)
23. Сорокин В. Д. *Юридическая процессуальная форма: теория и практика* / под ред. П. Е. Недбайло, В. М. Горшенева. М., 1976.
24. Старилов Ю.Н. *Административный процесс в системе совре-*

менных научных представлений об административной юстиции. В: Государство и право, 2004, № 6.

25. Тарасова А. Г. *Юридическая процедура как правовая категория*. В: Вестник Евразийской Академии административных наук № 3 (16), 2011 (p. 25-31)

26. Тарасова В. А. *Процедурная форма деятельности органов социального обеспечения*. В: Советского государства и право, 1973, №11.

27. *Теория государства и права*: учебник для вузов/ под ред. проф. В. М. Корельского и проф. В. Д. Перелова. 2-е изд., изм. и доп. М., 2002.

28. *Теория юридического процесса* / под ред. В. М. Горшенева. Харьков: Вища школа, 1985.

29. Уваров П. В. *Исполнительное производство как разновидность юридического процесса*: Дис... к.ю.н. Томбов, 2009.

30. Филатов С. В. *Антикоррупционные процедуры в правотворчестве: понятие, классификация*. В: Вестник ТГУ, выпуск 11 (127), 2013 (p. 1-5)

31. Якимов А.Ю. *Административно-юрисдикционный процесс и административно-юрисдикционное производство*. В: Государство и право, 1999, № 3.

DESPRE AUTOR
/ABOUT AUTHOR

Veronica ARNAUT,
doctorandă,
Institutul de Cercetări Juridice
și Politice
Al Academiei de Științe a
Moldovei

Veronica ARNAUT,
PhD student,
Institute for Legal and Political
Research of the Academy of
Sciences of Moldova
e-mail: veronica.arnaut@if.gov.md

CZU 343.125.2(410+73)

REGLEMENTAREA INSTITUȚIEI REȚINERII INFRACTORULUI ÎN DREPTUL PENAL AL MARII BRITANII ȘI AL SUA

Ana ȚURCAN-ZABULICA,
doctorandă, Institutul de Cercetări Juridice și Politice al Academiei
de Științe a Moldovei

REZUMAT

Este comun ordinii juridice interesul de a asigura restabilirea promptă a ordinii de drept, acordând în acest scop oricărei persoane dreptul de a răspunde imediat, cu forța pentru a-l neutraliza pe infractor, dacă autoritatea nu este în măsură să intervină ca să-l stopeze. Ordinul legii exprimă interesul ordinii judiciare de a asigura pe orice cale ordinea și disciplina în relațiile sociale, de a întări respectul față de lege și față de autoritatea legitimă. Sistemul cauzelor justificative reprezintă expresia unor necesități obiective de reglementare. Doctrina penală și experiența legislativă, practic a tuturor statelor, evidențiază că în raport cu relațiile sociale există și cerințe, și posibilități normative de asigurare și garantare a ordinii publice în ansamblul ei. Acestea, la care se atribuie și instituția reținerii infractorului, sunt chemate să ocrotească anumite valori sociale prin neutralizarea și reținerea persoanelor care au comis infracțiuni.

Cuvinte-cheie: infractor, reținere, lege penală, prejudiciu, sistem de drept, normă penală, articol, caracter penal, drept penal comparat, act normativ, justiție, organ de poliție, arest preventiv, evadare.

REGULATION OF THE INSTITUTION OF DETENTION OF A CRIMINAL IN CRIMINAL LAW OF GREAT BRITAIN AND USA

Ana TURCAN-ZABULICA,
PhD student, Institute of Legal and Political Research of the Academy
of Sciences of Moldova

SUMMARY

It is common to the legal order to ensure the prompt restoration of the rule of law by granting to any person the right to respond immediately with the force to neutralize the offender if the authority is unable to intervene to stop him. The order of the law expresses the interest of the judicial order to ensure in every way the order and discipline of social relations, to strengthen the respect for the law and the legitimate authority. The system of supporting cases is the expression of objective regulatory needs. The criminal doctrine and the legislative experience, practically of all states, show that in report to the social relations there are also requirements and normative possibilities of ensuring and guaranteeing the public order as a whole. Those, to which is also assigned the institution of the offender's detention, are called to protect certain social values by neutralizing and detaining the offenders.

Keywords: offender, detention, criminal law, prejudice, legal system, criminal norm, article, criminal character, comparative criminal law, normative act, justice, police, preventive detention, escape.

Introducere. Cerința superioară a ordinii publice de a înlătura caracterul ilicit al unei fapte prevăzute de legea penală sau de legile extrapenale, îi conferă caracter licit (permis), care este valorificată

în prezent în doctrina penală modernă prin justificarea exonerării de răspundere a făptuitorului și în alte ipoteze decât cele explicit prevăzute de lege, chiar și dacă s-a comis o faptă considerată ilegală